

Slektsgransking

Et vindu mot verden

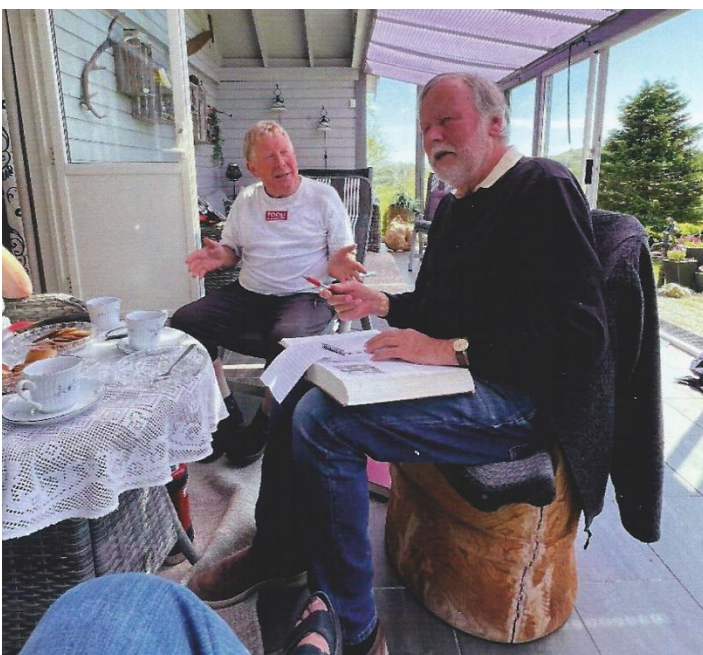
Den 24. juni 2024 fikk jeg en telefon fra Arnold Helland; at han hadde fått besøk av Larry Helland og kona Wendy. De hadde kommet helt fra Canada for å søke opp sine forfedre som hadde avstamning fra Helland i Bjerkreim.

Nå satt de i stua hans, og snakket kun engelsk, noe han ikke behersket. Riktignok kunne kona Torill noe. «Men det beste var om jeg kunne komme og hjelpe til med språk, og med dine slekts kunnskaper» sa Arnold.

Jeg tok øyeblikkelig bilen fatt, og kom til Arnold og Torill på Helland. Dette var mitt første møte med Larry og Wendy Helland. Det viste seg ganske fort at Larry sine forfedre gjaldt Ole Larsen og Gesine Aadnesdtr, Helland som emigrerte til Nord-Dakota, USA i 1900.

Arnold og Torill sammen med gjestene Larry og Wendy i sommerstua.

Paul med Bjerkreimsboka i fanget, og Arnold i bakgrunnen.

*Portrett av Ole og Gesine. Helland. Se foto i Bjerkreimboka III side 2216.
Foto: Moores Picture Shop, Minot, Nord Dakota, USA.*

Larry sine forfedre på farssiden

I Bjerkreimboka finnes fortegnelse av 9 barn til Ole og Gesine; Barna: **1. Aagot** f.8.7.1871, d.29.4.1889. Ug. **2. Siri** f.22.4.1874. **3. Ingeborg Line** f.21.5.1876. **4. Lars** f.18.12.1878. **5. Abigael** f.31.5.1881. **6. Oline Gurine** f.3.2.1884. **7. Adolf** f.2.5.1886. **8. Jørgina** f.14.2.1889, d.13.6.1889. **9. August** f.24.6.1890. Larry kunne fortelle at de i tillegg hadde sønnen **10. Jørgen** f.1893.

Larry hadde lurt meget på hvorfor Ole og Gesine hadde forlatt Norge – dette hadde han enda ikke klart å finne ut av. Men senere skulle han få svar også på dette.

Men Larry hadde allerede gjort en grundig undersøkelse med besøk i Nord-Dakota, USA og kunne fortelle følgende: Det var først barn **4. Lars** som i 1898 emigrerte fra Norge til Casstleton Nord-Dakota hvor onkel Andres (bror til mor Gesine) bodde. Lars var da 20 år. Og året etter reiste søster **5. Abigael** etter. **Ole og Gesine** med barna **7. Adolf** og **9. August** reiste i 1900. I året deretter kom søstrene **3. Ingeborg Line** og **6. Oline Gurine**.

Lars slo seg ned i Max Bass-området, Nord-Dakota. Senere homesteadet Ole og Gesine (tok seg land) i dette området. Ifølge Homestead Act av 1862 tilfalt det 160 acres (640 mål) til den mann eller kvinne (med ansvar for hushold) over 21 år som vil bygge et hus på dette stykket, leve der fem år, grave en brønn, og kultivere jorda. De ble boende der i 12 år. Det endte med at brødrene **4. Lars**, **7. Adolf** og **9. August** reiste fra dette området, og tok seg land i Canada, Da hadde Lars giftet seg med Ella i 1906.

Lars og Ella som nygifte 1906.

Larry sin farfar **4**, **Lars** sin homestead var SE 30-12-9-W4. Dette landet i Alberta er 8 miles nord av Winnifred, mellom Bow Island og Medicine Hat, og var fire miles nord-vest for brødrene Adolf og August sine bosteder.

Lars tok sitt land i 1909, for å bygge opp alt som kreves for å overleve: Hus, låve, skaffe vannforsyning, og ellers alt det nødvendigste. Lars og Ella fikk en forferdelse hendelse i 1911. Denne vinteren gikk der en fryktelig difteri epidemi i området, og i mars nådde den Lars og Ella sin familie med resultat at barna **4.1 Ole** 5 år, **4.2 Carl** 3 år og **4.3 Gladys** 1 år bukket under. Alle de tre barna døde i Ellen sine armer i et tidsrom av fire dager. På grunn av vinterforholdene og behov for omsorg, var en by-reis ikke mulig. En for en ble en liten kropp lagret på låven, inntil det ble varmere og reis til Winnifred gravplass, for å begrave dem, ble mulig. Tenk hvilke traumer det var for bestemor Ella å måtte oppleve dette? – Det fatter nok ingen!

Et par skritt videre i familiesoga

Larry hadde med seg til Bjerkreim i 2024 et innbundet hefte; «LARS HELLAND FAMILY - Norway to Alberta» som han hadde skrevet i 2022, Her skriver han om denne slekta, og alt han har funnet fram til, gjennom flere reiser til blant annet til Nord-Dakota, USA. Han skriver om alle etterkommere til sin farfar Lars Helland, med masse bilder. Og for dem som er døde har han foto av deres gravstener. Et omfattende hefte med 126 sider.

I dette heftet får vi vite at Lars og Ella deretter fikk barna; **4.4 Alice** f.1912, **4.5 Earl** f.1915, **4.6 Gladis** 1919. Deretter flyttet de fra farmen etter flere års avlingsvikt, mangel på kapital, og familietragedien med de små barna.

Lars fikk seg arbeid i Turin og i Calgary hvor **4.7 Luella** ble fødd 1925. Her leide Lars en farm som drev med oppdrett av hester for tømmerindustrien, melkekuer og sauer. De flyttet fra Cochrane i 1927 til Parkland. Og videre flyttet Lars og familien 13 miles nord-øst av Lomond til Summervilla farmen. Det følgende året kjøpte Lars farmen til Skjæveland familien 7 miles sør-vest av Lomond – SE 31-15-20-W4.

Det er her i dag at fjerde generasjon familien fortsetter sitt liv. De hadde flyttet i rett tid før de fikk oppleve den store depresjons perioden sist på 1930-tallet.

Der var mange nordmenn i området: Olsen, Sokvitne, Skjæveland, Sande og Vogsberg. Og tidene var tøffe for Lars og Ella, men godt naboskap hjalp dem gjennom krisene. Etter hvert vokste jentene til, og flyttet ut fra heimen – men Lars, Ella og deres eneste sønn Earl drev farmen videre.

En ny generasjon overtar farmen

Earl og Tillie (nå Lil) gifter seg i 1947 og får barna; **4.5.1 Larry** f. 26.5.1948, søster **4.5.2 Elaine** f.14.7.1951, og bror **4.5.3 Lyle** f.5.1.1962. Da Earl og Lil giftet seg flyttet foreldrene Lars og Ella fra farmen til Calgary. Og deres liv som farmere er bak dem. Fra nå av overtar Earl og Lil hele ansvaret for farmen.

Larry gifter seg i 1969 med Wendy og de får barna **4.5.1.1 Justin** og **4.5.1.2. Jarret**. Larry overtar farmen etter hvert og bygger den ut med en stor feedinglot (oppdrett av slaktedyr). Og så kommer neste generasjon; eldste sønn til Larry og Wendy; 4.5.1,1 Justin gift med Karen. De har barna Clay, Rayne og Zaine, som og hjelper til. Og dermed er vi til veis ende i selve familiesoga.

Earl og Tillie (Lil) sammen med barna; Larry, Elaine og Lyle.

Denne familiesoga er til endes, Men la oss se nærmere på:

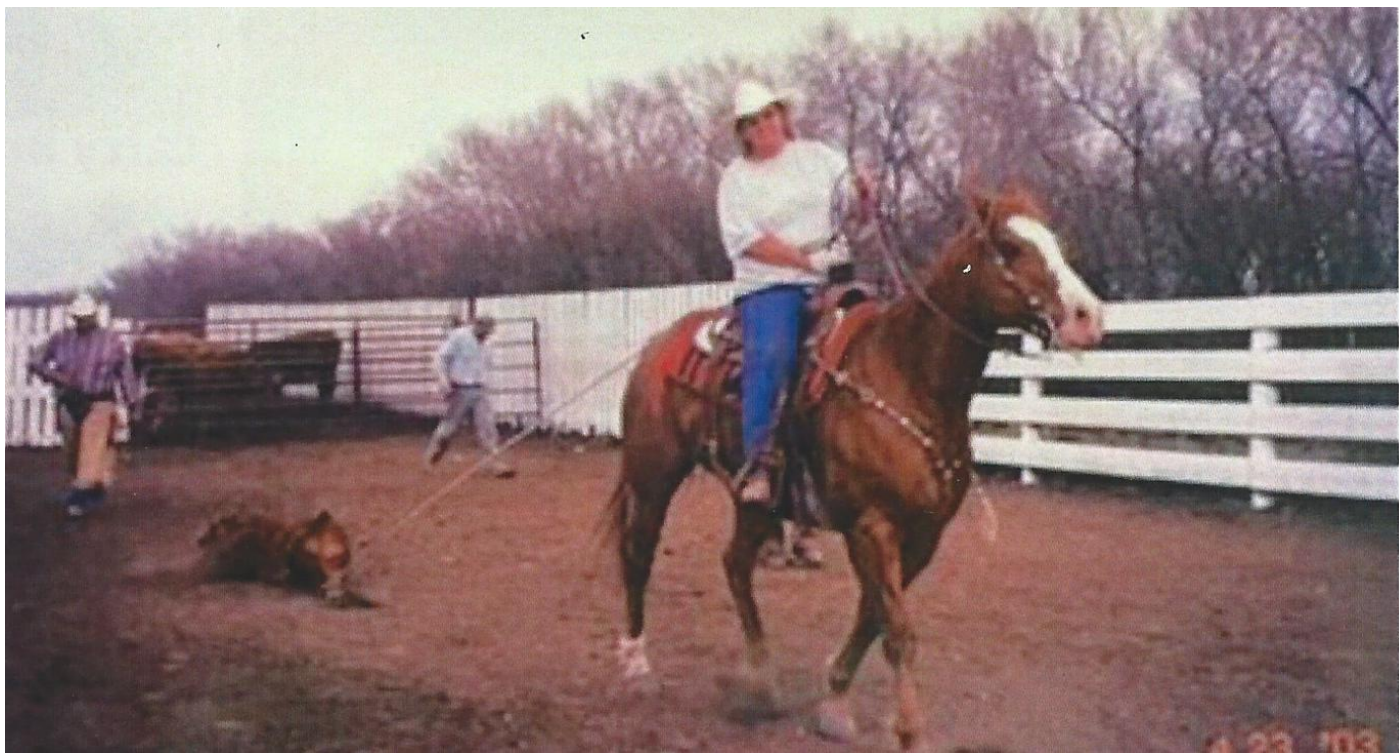
Livet på farmen

Helland farmen i 1950 årene. Senere er farmen utvidet med oppdyrking av større jordvidder og mer bygningsmasse.

Larry og Wendy Helland

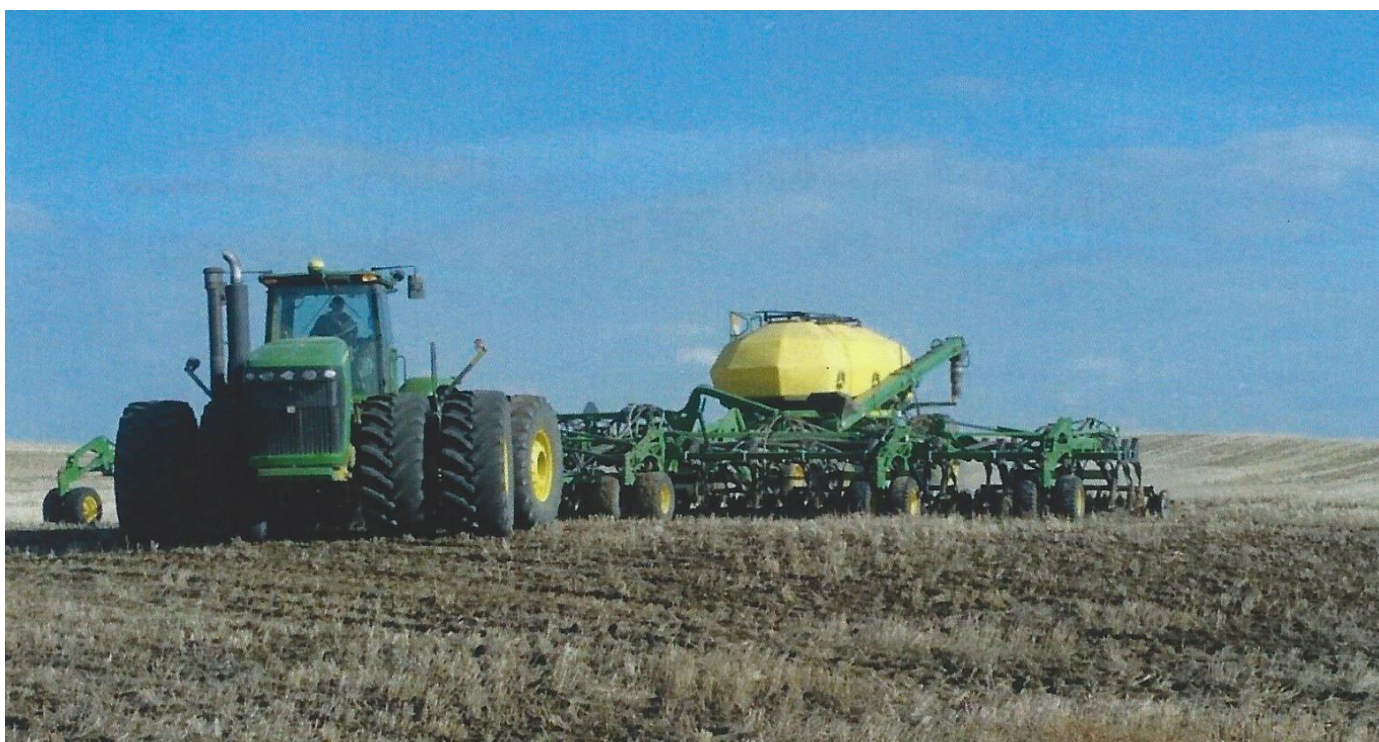
Wendy i arbeid med svi-merking av kalver. Dette var hun godt vant til fra tiden på foreldrene sin farm.

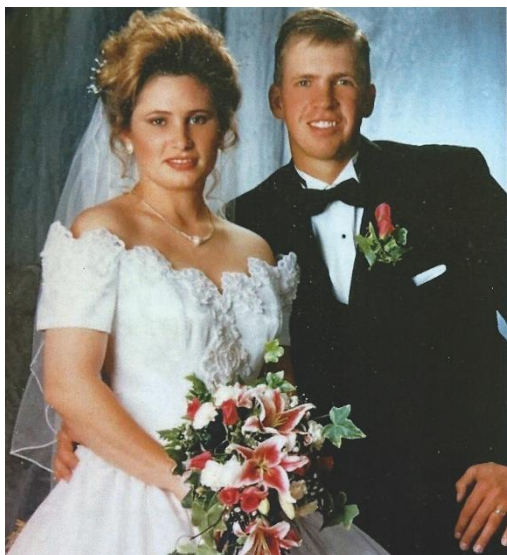
Larry svi-merker, og samtidig får kalven øremerke og en medisindose.

Earl forbereder såing med et 53 fots kultivator og pakker- utstyr. Earl blir liten – vi ser han ved siden av traktoren. Ganske forskjellig fra 8 fots utstyr fra tidligere dager. Men maskinutviklingen har gått videre til dagens utstyr. Her er det uendelige vidder som skal såes.

Såing med dagens utstyr. Traktor med doble hjulsett, og trekk på alle fire hjula. Nå skjer alt i en og samme operasjon. Kultivering, såkorn fra to tanker og deretter pakking av jorda – Alt i en og samme operasjon. Rasjonelt og effektivt. Med det er dette utstyret som trengs på de endeløse viddene.

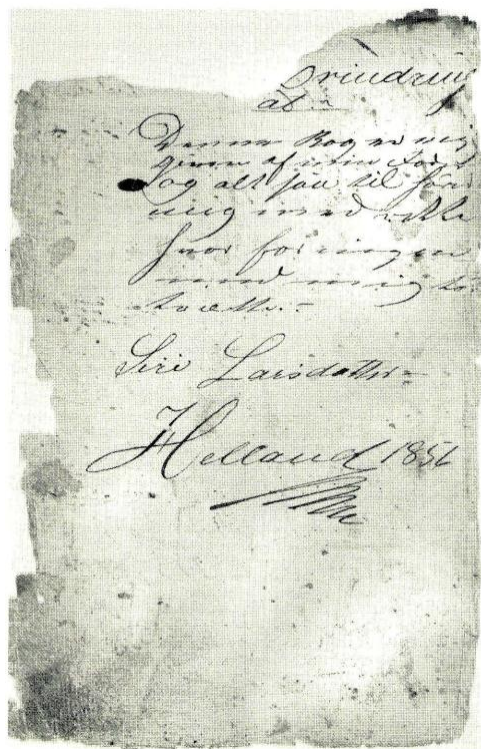

Justin og Karen Helland – neste generasjon som i dag er medeiere på farmen.

Så er vi kommet frem til paret Larry og Wendy som jeg møtte i juni 2024 heime hos Arnold og Torill Helland. Og hva som skjedde etter den tid.

Nylig fikk jeg besøk av Mette Dranga, Arnold og Torills datter, og hun hadde med slekts boka til Larry med et tillegg «TILBAKE TIL NORGE» Der har Larry fått svaret fra Mette hva han søker. Hvorfor Ole og Gesine hadde forlatt Norge? Mette hadde undersøkt saken og funnet årsaken. Grunnen var at Ole hadde tatt opp et lån i Opplysningsvesenets fond på kr. 1700, og kunne ikke betale dem tilbake. Dermed ble det konkurs, og familien måtte flytte fra. – Derfor reiste de til USA med hele familien, for å søke et betreliv. Det oppnådde de, slik som det allerede er fortalt ovenfor.

Jeg hadde ikke fått permlest boka tidligere, men under dette arbeidet nå, fant jeg ut at jeg og Larry faktisk var i slekt på farssiden. **Min oldemor Siri Helland f.14.3.1832 var søster til Ole Helland f.18.6.1839, som var oldefar til Larry. Derfor er vi 4-menninger.**

Oldemor Siri Helland sin handskrift – slik hun skreiv den i sin bibel. Det finnes ingen foto av henne. Hun skriver: Erindring at Denne Bog er mig give af min Fader og alt så til hørd mig med rette hvor for ingen mod mig tør trætte Siri Larsdatter Helland 1856.

Jens Pedersen
Moi (f. Ognedal)

*Jens Pedersen
Moi*

Oldefar Jens Moi – hans signatur, og eneste portrett som finnes.

En morsom historie om Siri Helland og Jens Moi må fortelles: Når Jens var blitt voksen hadde han bestemt seg. Han ville sy seg en handelsskreppe. Han ville prøve seg med omgangshandel av tøystoff -såkalt Kråmkar. Handelen gikk bedre enn ventet og Jens syntes det hele sto bra til. På en av de første handelsturene var han innom gårdene Versland, Helland og Varp. Da han kom til Lars Ådnesen og Ågot Olsdatter på Helland, hadde han allerede hatt en god handel og var i strålende humør. Han åpnet opp skreppa, skjemtet og lo, og viste frem de få tøystykkene som var igjen. Barna syntes visst dette var en morsom fremmedkar og flokket seg om ham. Det var lille Anders, Siri, Torgjerd og Lise - Alette. Jens var snar i snuen, og vips så hadde han størstejenta Siri i fanget. Hun fikk en klem, og så datt det ut av ham disse ord: «Du æ visst ei gjille jenta, når du bli store ska du bli kånå mi». Så rart det enn kan gå til så var det nettopp dette som siden skulle skje. Jens husket selv sine ord og bar denne hendelsen som et kjærte minne gjennom resten av livet.

Jeg har hatt en fornemmelse av; at vi, jeg og Bertha, barna Tom og Arve, har truffet familien Helland i Nord-Dakota, USA under etterkommerne til Jørgen og Sofie Tengesdal sitt slekts stevne der i 1986. Der traff vi Maria? Helland. En eldre dame som hadde sin slekt fra Helland og fra Vinningland i Bjerkreim. Hun bodde i nærområdet, og hadde god kontakt med de Tengesdals. Kanskje hun var Larrys grandtante? Ikke vet jeg?

Slektsgransking – dette vinduet mot verden; USA og Canada, er hermed slutt.

Kilde til denne artikkelen:

- Bjerkreimboka III av Lisabet Risa 2000
- LARS HELLAND FAMILY - Norway to Alberta av Larry Helland 2022
- Samtale med Larry Helland 2024
- ERINDRING av Paul Tengesdal 1985

Paul Tengesdal august 2025